

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Deres ref: 22/1890

Høring – ny forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier

Norsk Redaktørforening (NR) organiserer rundt 770 norske redaktører fra alle typer medier. Ytringsfrihet, informasjonsfrihet, redaksjonell uavhengighet og gode rammevilkår for journalistikken er blant våre hovedarbeidsoppgaver.

Vi viser til høringsbrev av 7. april 2022, med tilhørende høringsnotat og utkast til forskrift. Våre innspill til utkastet og høringsnotatet vil i stor grad være overordnede og prinsipielle. Våre medlemmer representerer et stort mangfold av medier og vil, ut fra sine ulike posisjoner, også naturlig ha ulike syn på flere av de forslagene som fremmes.

1. Innledning

Sett i et historisk perspektiv er norsk mediepolitikk en suksess. Det er blant annet takket være det faktum at norske politiske myndigheter, gjennom skiftende regimer, har holdt fast ved hovedtrekkene i mediestøtteordningene, at Norge år etter år kåres som verdens mest pressefrie land. Det skyldes selvsagt også andre faktorer, ikke minst at mediene og ytringsfriheten er gitt gode juridiske rammevilkår. Dersom vi, i et lite språksamfunn og et lite mediemarked som det norske, skal skape det mangfoldet i medietyper og meninger som alle er opptatt av, så er det helt avgjørende at vi også har økonomiske rammevilkår som stimulerer og støtter det samme mangfoldet.

Som departementet vil være vel kjent med, er den store økonomiske utfordringen for norske medier i dag at inntektsmodellene er kraftig endret, og at finansieringen i stor grad er utfordret av nye aktører; primært globale sådanne. Dette er utfordringer som ikke primært kan løses gjennom offentlige bevilgninger. I likhet med andre medieorganisasjoner og aktører i bransjen, har imidlertid også Norsk Redaktørforening pekt på at tydelige og offensive grep hva gjelder både indirekte og direkte mediestøtte kan bidra til å hjelpe norske, redaktørstyrte medier over den noe utrygge broen som overgangen til ren digital publisering representerer.

Derfor er det ikke primært *struktureringen* eller *organiseringen* av dagens mediestøtteordninger som er utfordringen, men enkelt sagt det faktum at nivået generelt er for lavt og at

flere tiltak burde vært iverksatt. I en rekke år har den såkalte produksjonsstøtten reelt sett blitt redusert, selv om det nominelle nivået er opprettholdt. Vi er fornøyde med at regjeringen nå ser ut til å ville tilføre midler som innebærer en reell økning, selv om det er et betydelig etterslep å ta igjen.

2. Rammer for produksjonsstøtten

Vi er opptatt av at produksjonsstøtten rammes inn slik at ordningene ikke kan oppfattes som å komme i strid med de prinsipper og idealer den skal ivareta, samtidig som de mediebedriftene den gjelder ikke opplever gjennomføringen av støtteordningen som mer utfordrende enn nødvendig.

Generelt er det selvsagt en utfordring at den norske støtteordningen er basert på en form for nullsum-spill og ikke er rettighetsbasert. Det innebærer at Stortinget, på forhånd, bestemmer hvor mye midler som skal bevilges til ordningen, og at de mediene som oppfyller visse kriterier da får fordelt disse midlene seg imellom. Et alternativ til denne måten å organisere støtten på, er å gjøre den *rettighetsbasert*, det vil si at dersom man oppfyller visse kriterier så er man støtteberettiget og til mest mulig forutsigbare beløp. Vi mener regjeringen burde utrede en slik ordning, noe som vil kunne innebære en reell stimulering til mangfold, og ikke slik at eventuelle nykommere i støtteordningene vil føre til at de som er omfattet av ordningen risikerer å få mindre støtte. Vi er derfor opptatt av at når regjeringen – prisverdig nok – foreslår endringer som vil kunne innlemme flere mediehus og publikasjoner i støtteordningene, så må det skje ved at det tilføres friske midler.

Det bringer også inn spørsmålet om *forutsigbarhet*. Per i dag er ordningen slik at det går langt inn i det kalenderåret støtten gjelder før de enkelte mediehus som er omfattet av ordningen vet hva man får i støtte. For 2021, som riktignok – formodentlig – var et ekstremår, ble støtten endelig fastlagt i desember. Det sier seg selv at det er krevende for mediehus med sårbar økonomi å drive økonomisk planlegging og budsjettering på slike premisser. Det igjen vil fort gå ut over journalistikken, fordi redaktørene vil være tilbakeholdne med å satse på ressurskrevende prosjekter som med usikkert utfall

Vi er, som regjeringen vet, fornøyde med at det skal gis fireårige styringssignaler. Det vil imidlertid ha begrenset verdi, dersom det fortsatt skal være slik at mediehusene først langt inne i budsjettåret vet hvilke midler man reelt sett får gjennom produksjonsstøtten.

Som vi vet er det en rekke faktorer som påvirker mediens økonomiske forutsetninger og som til dels endres raskt. Regjeringen og Stortinget må derfor sørge for at det, parallelt med en stor grad av forutsigbarhet, er en *fleksibilitet* i systemet som gjør at dersom det skjer endringer i konkurranseforhold eller andre rammevilkår utenfor bransjens og politikernes kontroll, så må man kunne justere ordningene også utenom de fireårige styringssignalene.

I dag er det Stortinget som bevilger midler til de ulike tilskuddsordningene, på bakgrunn av forslag fra regjeringen. Medietilsynet forvalter ordningene på vegne av Kulturdepartementet, og tildeler midler på bakgrunn av regelverk fastsatt av dette. Klagesaker behandles av

Medieklagenemnda. I sum mener vi dette innebærer et ganske fornuftig system for forvaltning av midler. Prinsippet om armlengdes avstand er selvsagt viktig. Det er imidlertid også prinsippet om mest mulig objektive kriterier, og prinsippet om maktfordeling. Vi kommer dessuten ikke utenom at fordeling av mediestøtte via ulike tilskuddsordninger og hvilke ordninger som skal opprettes eller avvikles, til syvende og sist er et politisk spørsmål, som knapt kan delegeres.

Mediestøtten bør i størst mulig grad bygges på *objektive, etterprøvbare kriterier*. Det bør være et mål at ordningene og tildelingene i minst mulig grad administreres ut fra skjønnsmessige vurderinger, hvor smak og behag og subjektive vurderinger lett kan få en plass.

Mediestøtteordningene bør innrettes slik at det i størst mulig grad er «*armlengdes avstand*» mellom dem som tildeler og de som skal vurderes for tildeling.

3. Kommentarer til enkelte punkter i utkastet

- Vi støtter forslaget om å forskriftsfeste et unntak for nasjonale nisjemedier fra kravet om å inneholde et bredt tilbud av nyhets- og aktualitetsstoff fra ulike samfunnsområder. Vi har hele tiden ment, sett fra et mangfoldsperspektiv, at det er naturlig, og viktig, å inkludere medier som i hovedsak inneholder stoff vinklet ut fra en spesiell faglig, politisk, ideologisk, religiøs eller etnisk bakgrunn.
- Vi er kritiske til innføringen av begrepet «samfunnsrelevant» i utkastets § 5. Det fremstår som en svært skjønnsmessig avgrensning. Departementets begrunnelse for dette i høringsnotatet indikerer for eksempel at forbrukerstoff ikke er «samfunnsrelevant». Av departementets redegjørelse under punkt 4.3.1.2 kan det se ut som man sidestiller «allmenn interesse» med «samfunnsrelevant», og det kan se ut som om departementet forsøker å innføre et skille mellom den enkelte leser som «samfunnsborger» og som «privatperson». Med et slikt utgangspunkt mener vi det er fare for å gjøre kriteriene for å kunne omfattes av ordningen for smale, til tross for at departementet understreker at meningen kun er å presisere gjeldende vilkår for støtte.
- Vi støtter forslaget om å utvide ordningen til å omfatte flere lokale publikasjoner med lave abonnementsstall. Vi forutsetter at denne utvidelsen følges av «friske penger», slik at dette ikke går ut over andre støtteberettigede medier.
- Vi støtter forslaget om videreføring av treårige overgangsordninger for medier som av ulike grunner måtte falle ut av støtteordningen.
- Vi støtter forslaget om å avvikle tilskuddsutvalget.

Oslo, 2022-06-22

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening

A handwritten signature in blue ink, reading "Reidun K. Nybø". The signature is fluid and cursive, with the first name "Reidun" and the last name "Nybø" clearly distinguishable.

Reidun Kjelling Nybø
generalsekretær

A handwritten signature in blue ink, reading "Arne Jensen". The signature is fluid and cursive, with the first name "Arne" and the last name "Jensen" clearly distinguishable.

Arne Jensen
seniorrådgiver